

ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОРозВЕДЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ДП «ВЕЛИКОАНАДОЛЬСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*В.О. Борисенко¹,
Є.О. Кременецька², кандидат сільськогосподарських наук*
¹ Великоанадольський лісовий коледж
² НТ «Товариство лісової сертифікації в Україні»

У степовій зоні України лісові екосистеми відіграють надзвичайно важливу роль щодо підтримання рівноваги між складовими довкілля.

Характерною особливістю Донецької області є значна щільність розташування населених пунктів та промислових підприємств. Лісові насадження, які зростають в умовах степу, відзначаються вразливістю до дії несприятливих факторів, особливо ті, які мають штучне походження. З 2009 року заплановано збільшення лісистості Донецької області до 15 %, у зв'язку з чим захисне лісорозведення потребує постійної підтримки лісівників та суспільства.

Лісові масиви ДП «Великоанадольське лісове господарство» вважаються колискою степового лісорозведення. Підприємство розташоване в південно-західній частині Донецької області. Відповідно до лісорослинного районування, його територія належить до Донбасівського байрачного степу.

До кліматичних чинників, які негативно впливають на ріст та розвиток лісових насаджень належать: переважаючі сухі вітри східного напрямку, сухе та спекотне літо, холодна зима без снігового покриву, посушливі умови навесні та восени.

Насадження дуба звичайного зростають переважно за II класом бонітету та займають понад 70 % від усіх штучно створених насаджень. Лісостани акації білої (10,5 % площі) характеризуються II класом бонітету, сосни звичайної (8 %) – II класом, ясена звичайного (7 %) – III класом бонітету. У віковій структурі лісового фонду переважають середньовікові та пристигаючі насадження.

До найбільш поширених типів лісорослинних умов належать: свіжий груд (D₂), сухий груд (D₁) та сухий сугруд (C₁).

На сучасному етапі в умовах D₂ висаджують дуб звичайний з домішкою ясена звичайного, а також акацію білу. В умовах D₁ перевагу віддають дубу звичайному, сосні кримській, гледичії колючій та акації білій. В умовах C₁ в якості головних порід висаджують сосну кримську

і сосну звичайну. Посадковий матеріал для лісорозведення вирощують у базисному лісовому розсаднику.

Протягом 2012-2016 рр. створення лісових культур здійснювалося переважно садінням сіянців та саджанців. Посівом було створено 10,4 га лісових культур, що складає 5 % від їхньої загальної площі (206,8 га). Обробка ґрунту на усій площі – суцільна механізована. В основному, створюють суцільні лісові культури, часткові – лише на площах з природним поновленням головних порід.

За вказаний період було створено 82 га лісових культур у весняний період (у 96 % випадків). Середня приживлюваність однорічних лісових культур становить 56,2 %, дворічних – 53,4 %, трирічних – 46,2 %.

Лісові культури, що збереглися, характеризуються, переважно, третім класом якості. Доповнення лісових культур потребували 71,6 га (87 % площ лісових культур). За досліджуваний період площа лісових культур збільшилася на 87,5 га (приблизно на 25 %).

Площа лісових культур, переведених у вкриті лісовою рослинністю землі, зросла на 73,4 га. Цей показник збільшився майже у 7 разів порівняно з 2012 роком. За станом на 2016 рік загальна площа лісових культур, які були переведені у вкриті лісовою рослинністю землі, становить 84,4 га, що складає 19,5 % від загальної площі лісових культур (434,7 га). Понад 46 % лісових культур (199,2 га) довелося списати.

Основними деревними породами для лісорозведення є дуб звичайний (54 %), сосна кримська (28 %) та акація біла (17 %). Значну частину лісових культур висаджували чистими рядами із розміщенням посадкових місць: 2,5×0,8 м – для дуба звичайного та акації білої; 1,5×1,0 м – для сосни кримської.

Враховуючи досвід степового лісорозведення у ДП «Великоанадольське лісове господарство» слід приділяти увагу підбору складу деревних порід для майбутніх лісових насаджень.

На сучасному етапі для дуба звичайного у якості підгону краще висаджувати клен гостролистий та липу серцелисту, оскільки ці деревні породи сприяють створенню оптимальних умов для росту дуба (затіняють його, покращують ґрунтові умови).

Під час створення лісових культур на староорних землях та неугіддях для обробки кореневих систем саджанців і сіянців доцільно застосовувати гідрогелі суперабсорбенти (наприклад, «Теравент» та «Аквасорб»).